

## **G40-motie 1 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

### ***Motie: Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten***

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

#### Constaterende

- dat we als gemeenten de benoemde doelen en opgaven van het klimaatakkoord erkennen en dat ze overeenkomen met de ambities van gemeenten;
- onderschrijven dat gemeenten een regierol krijgen in de wijksgewijze energieaanpak en constateren dat hiervoor oplossingen op systeemniveau moeten worden georganiseerd;
- er voor gemeenten grote financiële vraagstukken liggen met betrekking tot de regiekosten, planvormingskosten en initiële uitvoeringskosten tot en met 2021;
- dat onzeker is hoe de extra kosten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord door gemeenten er na 2021 uitzien;
- in het Klimaatakkoord daarom de afspraak is gemaakt dat onder regie van de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) een 'artikel 2-onderzoek' wordt uitgevoerd;
- in het Klimaatakkoord tevens de afspraak is opgenomen dat de uitkomsten door zowel de Rijksoverheid als de VNG worden overgenomen.

#### Overwegende

- dat beantwoording van de 'artikel 2-vraag' inzicht geeft in de kosten, maar niet in de wijze van bekostiging en dat over dat aspect ook spoedig helderheid dient te komen;
- dat het door de timing van het ROB onderzoek aan een nieuw kabinet zal zijn om gemeenten te compenseren voor de kosten van uitvoering van het Klimaatakkoord.

#### Spreekt uit

- onder uitvoeringskosten zoals genoemd in het Klimaatakkoord te verstaan alle (extra) kosten van nieuwe, extra en geïntensiverde taken voor gemeenten die voortvloeien uit het Klimaatakkoord;
- tegen de achtergrond van de eerdere overheveling van taken (zoals het sociaal domein), de oplopende opschalingskorting en de bij het Interbestuurlijk Programma (IBP) achterblijvende accessen de gemeenten - alvorens (nieuwe) taken te accepteren - harde en concrete financiële randvoorwaarden met het Rijk willen afspreken. De gemeenten gaan er daarbij vanuit door het Rijk volledig gecompenseerd te worden voor deze (extra) kosten (zoals tijdens de ALV van 5 juni 2019 afgesproken rond de unaniem aangenomen motie Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP);
- de financiële uitwerking en de uitwerking van de wetgeving door het Rijk te willen vastleggen in een opvolger van het Klimaatakkoord, opdat een eerlijke afweging gemaakt kan worden door de gemeenten of dit voldoende is om aan de inhoudelijke afspraken te kunnen voldoen.

#### Draagt daarom het bestuur op

- slechts voorwaardelijk met het Klimaatakkoord in te stemmen omdat over de borging van essentiële randvoorwaarden onvoldoende duidelijkheid bestaat.

- in het vervolgproces naar het Rijk duidelijk te maken dat gemeenten niet gecommiteerd blijven aan het Klimaatakkoord als er na het artikel 2-onderzoek niet voldoende financiële middelen komen voor gemeenten om de volledige uitvoeringskosten te dekken;
- met het Rijk in gesprek te gaan over een opvolger van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen;
- over de voortgang te rapporteren tijdens de algemene ledenvergadering van juni 2020;
- uiterlijk op de algemene ledenvergadering van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Zaanstad,

Wethouder S. Munnikendam

**De motie wordt ondersteunt door:**

- Amersfoort
- Breda
- Dordrecht
- Enschede
- Groningen
- Nijmegen
- Oss
- Tilburg
- ...

## **G40-motie 2 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

### **Motie: Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie**

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

#### Constateerende

- dat gemeenten voor eind 2021 Transitievisies Warmte opstellen, waarin het tijdspad wordt opgenomen welke wijk wanneer van het aardgas af gaat;
- dat er nu vanuit wordt gegaan dat voor rond 40% van de gebouwde omgeving een collectieve warmtevoorziening (warmtenet) de meest kostenefficiënte oplossing biedt voor de gebruiker;
- dat op dit moment rond warmtenetten nog veel onduidelijkheden bestaan: bv. t.a.v. de mate van marktwerking, dekking van meerkosten ten opzichte van aardgas, mogelijkheden die gebruikers hebben om zelf initiatieven te nemen en woonlastenneutraliteit;
- dat ongeacht de wijze hoe een warmtenet wordt aangelegd (publiek of privaat) het uitgangspunt is dat afweging van warmteopties plaatsvindt op basis van de laagste maatschappelijke kosten en draagvlak.

#### Overwegende

- dat het bestuur van de VNG er blijkens het voorgelegde preadvies vertrouwen in heeft dat met de komende Warmtewet alle nu bestaande onzekerheden op een voor gemeenten hanteerbare wijze worden ingevuld en dat ook aan het uitgangspunt dat er voor gemeenten nooit sprake kan zijn van extra financiële lasten gaat worden voldaan;
- dat gemeenten hier vooralsnog nog niet vanuit kunnen gaan, zolang de uitwerking van de wet nog niet bekend is en er dus nog veel onbekende factoren zijn;
- dat dit ook wringt met het uitgangspunt dat in 2021 de wijktransitievisies moeten zijn afgerond en daarin dus ook een warmtenet als reëel alternatief moet kunnen worden meegenomen;
- dat de verwachting is dat gemeenten in staat worden gesteld om zowel rendabele als niet rendabele delen van warmtenetten te bundelen middels een nader aan te wijzen 'warmtekavel' en de afspraken daarover middels de op te stellen Transitievisie Warmte te bekrachtigen in de Omgevingsvisie;
- dat warmtenetten een investering zijn in publieke infrastructuur voor enkele decennia die uitnodigend moet zijn om aan te sluiten zodat de afbouw van aardgas kan versnellen, en dat dit voor elke gemeente ongeacht de omvang bereikbaar moet zijn;
- dat warmtenetten vaak de meest kosteneffectieve aardgasvrije optie zijn, maar toch uit gehouden pilots blijkt, dat er niet altijd sprake is van een financieel sluitende businesscase omdat er nog niet gedekte meerkosten zijn ten opzichte van aardgas;
- dat het risico bestaat dat grote delen van onze gemeenten daardoor zonder betaalbaar alternatief voor aardgas komen te zitten;
- dat vanwege de diversiteit in de bestaande woonomgeving er keuzevrijheid dient te bestaan of het warmtenet alleen het fysieke transportnet dient te omvatten of de complete keten tussen producent en afnemers, dan wel een combinatie van beiden en dat daarbij ook keuzevrijheid moet zijn voor een publieke rol in de infrastructuur en de keuze voor een al of niet open net.

#### Draagt het bestuur op

- bij het Rijk te blijven aandringen op intensieve betrokkenheid van gemeenten bij de totstandkoming van de nieuwe Warmtewet;
- met het Rijk de volgende afspraken m.b.t. de nieuwe Warmtewet te maken:
  - in de Warmtewet naast de bestaande praktijk de keuze op te nemen om publiek eigendom van alle warmte-infrastructuur (transport en distributie) mogelijk te maken, om daarmee de onafhankelijke sturing, integratie en uitwisseling met andere energie-infrastructuur te borgen en daartoe meerdere organisatievormen te kunnen toepassen en hierdoor oplossingen mogelijk te maken voor gemeenten van uiteenlopende grootte;
  - in de Warmtewet te zorgen voor investeringsruimte bij decentrale overheden of overheidsbedrijven en te zorgen voor gereguleerde opbrengsten ter dekking van deze

- investeringskosten en hiertoe vooraf een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de omvang van de maatschappelijke kosten die hiervoor nodig zijn;
- in de Warmtewet op te nemen dat gemeenten of provincies een beheerder voor een warmtenet aanwijzen, die zorg draagt voor de investeringen in het fysieke net, die regie voert over de warmteketen en de exploitatie zelf verricht of (op onderdelen) uitbesteedt. Daarbij expliciet te maken dat aanwijzen kan gaan om: zelf doen, inbesteden, quasi inbesteden, (ver)gunnen of aanbesteden;
  - over de voortgang van de besprekingen over deze punten te rapporteren tijdens de algemene ledenvergadering van juni 2020.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Deventer,

Wethouder ...

**De motie wordt ondersteunt door:**

- Amersfoort
- Breda
- Dordrecht
- Groningen
- Nijmegen
- Oss
- Tilburg
- Zaanstad
- ...

### **G40-motie 3 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

#### ***Motie: Corporaties als startmotor voor duurzaamheidsmaatregelen***

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

Constaterende

- dat in veel gemeenten veel van het woningenbestand in bezit is van corporaties;
- dat corporaties juist ook in de kwetsbare wijken bezit hebben;
- dat er in het Klimaatakkoord terecht van wordt uitgegaan dat corporaties bij de energietransitie een rol als startmotor hebben, omdat zij voor een wijk of buurt de energietransitie op gang kunnen helpen;
- dat de pilots en projecten die nu vanuit de gemeenten zijn gestart ook aantonen hoe belangrijk het is dat gemeente, corporaties, overige eigenaren en huurders samen optrekken;
- een eenduidige aanpak voor verduurzaming van gespikkeld bezit en appartementen waarin corporaties onderdeel zijn van een VVE noodzakelijk is om voortgang te maken;
- dat het vermogen van corporaties vooral in de stenen zit.

Overwegende

- dat corporaties aangeven hun verduurzamingsopgave lastig te kunnen invullen vanwege hiervoor ontbrekende middelen en wettelijke kaders;
- dat daardoor het risico dreigt dat gemeenten kosten voor o.a. verbouwing van woningen en aanleg van warmtenetten voor hun rekening moeten nemen of dat de verduurzaming niet kan plaatsvinden;
- dat projecten en pilots rond aardgasvrije wijken die nu lopen, laten zien dat er in de uitvoering stagnatie optreedt omdat corporaties hun verduurzamingsopgave financieel niet kunnen invullen;
- dat de verhuurderheffing belemmerend werkt op initiatieven die corporaties in het belang van hun huurders en van hun eigen woningvoorraad graag willen nemen, maar financieel niet kunnen of mogen nemen;

Vraagt het bestuur

1. bij het Rijk aan te dringen dat de verhuurdersheffing 1 op 1 door het Rijk terug geïnvesteerd moet worden in de sector voor o.a. verduurzaming van het woningbestand van corporaties;
2. bij het Rijk aan te dringen op spoed om de corporaties de mogelijkheid te geven om, in samenwerking met gemeenten, met eigenaren van gemengd bezit tot een gezamenlijke technische en financiële aanpak te komen voor de verduurzaming van een complex, rij of wijk.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Dordrecht,

Wethouder R. van der Linden

**De motie wordt ondersteunt door:**

- Amersfoort
- Breda
- Groningen
- Nijmegen
- Oss
- Tilburg
- Zaanstad
- ...

## **G40-motie 4 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

### **Motie: Relatie met stedelijke vernieuwing uitwerken**

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

#### Constateerende

- dat nog altijd kwetsbare wijken bestaan, waarvoor een impuls voor wijkgerichte stedelijke vernieuwing nodig is;
- dat er in wijken sprake is van een stapeling van opgaven en dat gemeenten in de uitvoering integraal werken en daarom zoekende zijn omdat het Rijk vaak sectoraal georganiseerd is;
- dat er geen specifieke middelen voor wijkgerichte stedelijke vernieuwing vanuit het Rijk meer voorhanden zijn;
- dat de energietransitie van bestaande woningen betekent dat woningen moeten worden geïsoleerd en gerenoveerd en voorzien van een duurzame warmtebron. Hiermee kan juist de energietransitie een impuls geven aan een bredere wijksgewijze vernieuwing, ook in de openbare ruimte rond woningen en mogelijk in sociaal opzicht;
- dat nergens in het Klimaatakkoord de relatie tussen de wijksgewijze aanpak, energietransitie en wijksgewijze stedelijke vernieuwing wordt gelegd.

#### Overwegende

- dat in het Klimaatakkoord er onterecht vanuit gegaan wordt dat de energietransitie gestart kan worden in de 'makkelijke' wijken;
- terwijl energiearmoede juist het eerst voor dreigt te komen in kwetsbare wijken. En de woningcorporaties vooral in kwetsbare wijken hun startmotorfunctie kunnen vervullen;
- de energietransitie de drager kan zijn van noodzakelijke stedelijke vernieuwing met een integrale aanpak om zowel ruimtelijke als sociale problemen aan te pakken.

#### Verzoekt het bestuur

- in de onderhandelingen met het Rijk over de verdere uitwerking Klimaatakkoord (onderdeel gebouwde omgeving, energietransitie woningen) de relatie met bredere stedelijke vernieuwing in te brengen. En hierbij te pleiten voor een nieuw investeringsprogramma stedelijke vernieuwing, mede in relatie tot de energietransitie. Het gaat om een samenhangende aanpak die zich richt op de economische structuur, menselijk kapitaal, woon- en leefomgeving, energietransitie en infrastructuur, zoals ook het PBL aangeeft. Hierbij dient zowel de inhoud aandacht te krijgen als financiële aspecten die deze samenhang met zich meebrengen. Daarnaast dient het tempo van energietransitie en stedelijke vernieuwing op elkaar aan te sluiten en ook het bijbehorende instrumentarium aanwezig te zijn;
- in de algemene ledenvergadering van juni 2020 te rapporteren waartoe de gesprekken met het Rijk over deze relatie met stedelijke vernieuwing hebben geleid en welke mogelijke impuls de steden kunnen gaan geven in de relatie energietransitie en wijksgewijze vernieuwingsaanpak.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Zaanstad,

Wethouder S. Munnikendam

#### **De motie wordt ondersteunt door:**

- Breda
- Dordrecht
- Groningen
- Nijmegen

- Oss
- Tilburg
- ...

**G40-motie 5 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

***Motie: Regionale Energiestrategieën (RES): wind in de zeilen en schouder aan schouder***

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

Constateerende

- dat bij de totstandkoming van de Regionale Energiestrategieën gemeenten en regio volop in de wind staan voor de realisatie van het klimaatakkoord en het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens op land;
- voor veel inwoners niet duidelijk is dat de zoektocht naar mogelijkheden voor elektriciteitsopwekking niet (alleen) lokaal gemotiveerd is, maar past binnen het Klimaatakkoord;
- het Rijk ook voor inwoners zichtbaar en aanspreekbaar moet zijn als mede-eigenaar van de klimaat- en energieopgave en de gevolgen voor landgebruik en landschap die dit gaat hebben;
- dat als Rijk en gemeenten samen gaan staan voor de opgave van opwek van elektriciteit op land ze een constructieve bijdrage kunnen leveren aan de dialoog en belangenafweging in gemeenten en regio's.

Overwegende

- dat naast een nationale campagne gericht op te nemen maatregelen door huishoudens ("iedereen doet wat") er ook gerichte gezamenlijke campagnes nodig zijn naar bedrijfsleven, corporaties, instellingen en andere sectoren;

Verzoekt het bestuur van de VNG om

- in de interbestuurlijke gesprekken met het Rijk in te zetten op een continue gezamenlijke communicatieaanpak om de noodzaak en urgentie voor verduurzamingsmaatregelen uit te leggen aan de diverse doelgroepen;
- het Rijk te vragen zich actief te profileren als partner van gemeenten in de uitvoering;
- in de gesprekken met het Rijk erop aan te dringen dat bewindslieden in media-optredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken en bij concrete projecten duidelijk te maken dat er lokaal belangenafwegingen worden gemaakt, maar dat er geen gemakkelijke keuzes zijn.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Amersfoort,

Wethouder A. Janssen

**De motie wordt ondersteunt door:**

- Breda
- Dordrecht
- Groningen
- Nijmegen
- Oss
- Tilburg
- Zaanstad
- ...



### **G40-motie 6 over Klimaatakkoord, VNG BALV, 29 november 2019**

#### **Motie: Toekomstige middelen volledig beschikbaar voor gemeenten zelf**

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 29 november 2019,

#### Constaterende

- dat tot en met 2021 slechts € 150 miljoen beschikbaar is voor gemeenten voor hun regierol bij de uitvoering van de energietransitie;
- dat eerder door de VNG uitgevoerd onderzoek zegt dat tot 2021 ten minste € 300 miljoen voor gemeenten nodig is voor procesbegeleiding;
- dat uit informatie verkregen via de VNG blijkt dat van de € 150 miljoen nu al € 60 miljoen wordt aangewend voor collectieve bijdragen aan ondersteuning van RESsen; een bijdrage in bestaande pilots aardgasvrije wijken en voor de energieloketten;
- dat deze € 60 miljoen uiteraard van belang is, maar dat dit wel betekent dat voor de directe begeleiding door de 355 gemeenten (van het toch al volstrekt onvoldoende bedrag van € 150 miljoen) nog slechts € 90 miljoen voor drie jaar, dus € 30 miljoen per jaar, beschikbaar is;
- dat dit voor een gemeente van bv. 160.000 inwoners betekent dat via de nu gehanteerde verdeelsleutel er voor twee jaar een bedrag van € 90.000 euro per jaar beschikbaar komt. Dat is ca. 1 fte voor de begeleiding van de wijkgerichte uitvoering van maatregelen (rond 3.000 woningen per jaar om de doelstelling uit het Klimaatakkoord te halen);
- dat het geen betoog hoeft dat dit, mede gelet op het VNG-onderzoek, absoluut ontoereikend is om serieus aan de slag te gaan.

#### Overwegende

- dat op dit moment nog onbekend is welke middelen voor de periode tot 2030 daadwerkelijk beschikbaar komen, omdat het 'artikel 2-onderzoek' naar de extra kosten voor gemeenten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord nog loopt;
- dat gemeenten er van uit gaan dat de uitkomsten van dit 'artikel 2-onderzoek' volledig door het Rijk worden overgenomen en vertaald in een meer jaren financieel kader voor de gehele eerste tranche van de uitvoering van het Klimaatakkoord tot 2030;
- dat los hiervan als principe dient te gelden dat het beschikbare budget voor de energietransitie altijd direct en volledig ten goede moet komen aan de uitvoering en procesbegeleiding door gemeenten zelf. En dat dus niet een deel daarvan nog weg mag vloeien naar indirecte activiteiten waardoor gemeenten nog meer fte te kort komen.

#### Roept het bestuur op

- met het Rijk af te spreken dat beschikbare middelen volledig ten goede komen aan de directe uitvoering door gemeenten van de energietransitie, en naar rato van het aantal inwoners aan gemeenten worden toegekend.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Haarlem,

Wethouder R. Berkhout

#### **De motie wordt ondersteund door:**

- Groningen
- Zaanstad
- ...